

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ז חשון תשפ"ב | דף היומי בבלי: ראש השנה כד | דף הכולל: ביצה כ.
דף היומי בהלכה: מסעיף ט' עד סעיף י"א.
מוסר: חובת השמירה - מתחילת פרק ח' עד אות ד' "מרוב הרגלו".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק כו עד סוף הספר

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"אני מבקש ממך שתברך את בנך רבי מאיר ברגע הזה", אמר מלך מרוקו לבבא סאלי זי"ע | "פתאום קלטתי באיזו טעות אני חיי" | הרב שך כתב כמה מילים, ובאותו רגע התחולל מהפך עצום במצבו של הילד | 2263

על דא ועל הא

מיד לאחר בואם למקום נמשכו שני הבנים
לאווירה ששרתה בקהילה החדשה, וגם החסידים
קירבו אותם מאוד. עד שביום בהיר אחד הודיעו
הבנים לאביהם: "חזרנו לבית המדרש"

רק אז הבינו את דברי ה'חפץ חיים': "תתחזקו באמונה ותזכו לראות שהכל לטובה"

היתה גם קהילה חסידית שהשתייכה לאחת החצרות המפורסמות, מיד לאחר בואם למקום נמשכו שני הבנים אל האווירה ששרתה בקהילה החדשה וגם החסידים קירבו אותם מאוד והראו להם פנים של אהבה וידידות. הקשרים הלכו והתהדקו עד שביום בהיר אחד הודיעו הבנים לאביהם: חזרנו לבית המדרש.

אי אפשר לתאר את השמחה שפקדה את בית הרב. רק אז הבינו נכון את דברי מרן החפץ חיים הקדוש שאמר שאם תתחזקו באמונה תזכו לראות שהכל לטובה. רק השי"ת ידע שרק בדרך זו של יצירת הקרע עם אנשי הקהילה והגלות למקום אחר תהיה אפשרות להחזיר את בני הרב למוטב. ואם היו שואלים את הרב עצמו, מה הינך מעדיף - לצאת לגלות ולהשיב את בניך אל חיק אביהם שבשמים, או להישאר בעירך ובניך ישארו מקולקלים, אין ספק שהרב היה מעדיף לצאת לגלות ובלבד שבני יחזרו למוטב. לכן עלינו להאמין בכל ליבנו שהכל לטובה.

(אוצר היהדות)

מעשה היה בתקופתו של מרן החפץ חיים, ברב חשוב שכיהן כמרא דאתרא בעיר אחת, עד שקמו לו לפתע ושלא באשמתו שונאים מתוך בני הקהילה ואילצוהו לעזוב את העיר. הרב נשבר מאוד אל לבו והגיע לח"ח ותינה את צערו הגדול מנשוא. והכהן הגדול מראדין אמר לו רק משפט אחד: יודעני שהצדק איתך, אבל דע לך שכל מה שעושה הקב"ה הכל לטובה. הרב בכה מאוד והח"ח ניחמו וחזר בפניו שוב ושוב רק על המשפט הנ"ל: תתחזק באמונה ותזכה לראות שהכל לטובה.

הרבה ברירות לא היו לרב, ארזו הוא ובני ביתו את מיטלטליהם וחיפשו להם עיר אחרת. במשך זמן רב נעו ונדו בדרכים, עד שהגיעו אל קהילה אחרת שקלטה אותם בזרועות פתוחות. ומה קרה בסוף? בלי קשר לסכסוך עם הקהילה הקודמת, היו לאותו רב שני בנים שירדו מהדרך. כל המאמצים שעשה כדי להשיבם למוטב לא עלו בידו יפה והשניים הלכו והידרדרו. הדבר היסב לו כמובן צער איום ונורא. והנה בעיר השניה שבה התיישב,

אבי זלה"ה המתין בסבלנות עד שהחוקר סיים לכתוב, ואז אמר לו: "לא סיימת את המכתב, עליך לתקן בו דבר חשוב מאוד". החוקר הקשוח נדהם. "הסתכלת במה שכתבתי? מנין לך שעלי לתקן??"

בספרה 1, ועליך לתקן זאת ולמחוק את הספרה 1 ולכתוב ינואר. החוקר הנהן בראשו כמבין ומסכים לדבריו, ומור אבינו זלה"ה המשיך ואמר: "מדוע אינך כותב את התאריך העברי שהוא הקדוש ביותר והמדויק ביותר?" "איני זוכר את התאריך העברי ואף אין ברשותי לוח שנה המציין זאת", ענה לו החוקר. "אם כך אביא לך עוד השבוע לוח שנה הערוך כדין וכדת", אמר לו מור אבינו זלה"ה.

מיותר לציין שגאוונה יהודית מחוייבת זאת, ששכנה תדיר בליבו של מור אבינו זלה"ה, נשאה חן בעיני החוקר, אשר קיבל את גרסתו של מור אבינו זלה"ה ושלחו מיד לחיים טובים ולשלום. ואכן מידי שנה בשנה היה מור אבינו זלה"ה שולח לו לוח שנה עברי בידי אחי האהוב ר' שמעון שיבדל לחיים טובים וארוכים. תנצב"ה וזכותו תגן עלינו אמן.

(גיליון 'אהבת ישראל')

מספר הרב משה יזדי הי"ו: פעם הוזמן מור אבי זצ"ל, רבי ישר בן-ציון יזדי, לשלטונות מס הכנסה. מיד בהיכנסו למשרדו של החוקר אליו הוזמן, אמר לו החוקר: "שב בינתיים עד שאסיים את המכתב, ולאחר מכן נשוחח".

אבי זלה"ה המתין בסבלנות עד שסיים הלה את מכתבו, וכשקיבל את המכתב לאחר סיום כתיבתו, אמר לו אבי זלה"ה: "לא סיימת לכתוב את המכתב, צריך אתה לתקן בו דבר מהותי מאד". החוקר הקשוח מיקד את מבטו במור אבינו זלה"ה ושאל:

"הסתכלת במה שכתבתי? מנין לך שעלי לתקן??" חלילה", ענה לו מור אבינו זלה"ה והוסיף: "לא הסתכלתי לרגע בתוכן המכתב, אבל זאת ראיתי, שבראש המכתב כתבת תאריך לועזי בלבד, ונקבת את מספר החודש למנינים, ואסור לכתוב כך כיון שברוך ה' אנחנו יהודים ועל פי תורתנו הקדושה חודש ניסן הוא החודש הראשון, ואילו בלועזי מציינים את חודש ינואר כחודש מספר 1, ואף אתה טעית במכתבך וציינת את ינואר

"אתה בוודאי אוהב את בנך רבי מאיר", אמר מלך מרוקו לבבא סאלי זי"ע, "אני מבקש ממך שתברך את הבן שלך, עכשיו ברגע הזה. תכוון את המחשבות שלך לכך"...

מה שהמלך הגוי הבין... | הסברו של הגר"י אדלשטיין זצ"ל על בקשת יצחק אבינו ע"ה מעשיו

ישראל דרך מצרים. המטרה - להגיע לירושלים.

"כשהגרמנים היו במרוקו, המלך היה בסכנה גדולה. הוא פחד שהגרמנים יהרגו אותו. פעם הוא נפגש עם הבבא סאלי - רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל. המלך אמר לו: 'אתה ודאי אוהב את בנך רבי מאיר? אני מבקש ממך שתברך את הבן שלך, עכשיו ברגע הזה, תכוון את המחשבות שלך לכך'.

"הבבא סאלי בירך את בנו, ואז אמר המלך: 'ואחרי שכבר בירכת את הבן שלך, תברך גם אותי שאשאר בחיים, שהגרמנים לא יהרגו אותי ואת הילדים שלי'. הבבא סאלי בירך גם אותו. "לאחמ"כ שאלו את המלך: למה תיכף לא ביקשת שיברך אותך? הוא ענה: 'לפני שיברך אותי, רציתי שיהיה במצב רוח גבוה, שהרוחניות שלו תעלה. כשבירך את בנו הצדיק, ודאי כיוון. אני לא

"גשה נא ושקה לי בני"

בפרשתנו מסופר שאחרי שיצחק אכל ושתה מצידו של עשיו הוא ביקש דבר נוסף - "ויאמר אליו יצחק אביו גשה נא ושקה לי...". מדוע ביקש זאת יצחק? הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל הסביר זאת באמצעות מעשה מעניין שאירע במרוקו בתקופת מלחמת העולם השנייה.

וכך סיפר: "במרוקו היה פעם מלך חכם. הוא היה מלך בזמן שהנאצים נכנסו למרוקו. מרוקו היתה אז תחת השפעה של צרפת, שנכנעה להיטלר יש"ו, והם נתנו להם יד חופשית להסתובב היכן שרוצים. בצרפת עצמה הגרמנים עשו הרבה משלוחים של הרבה יהודים לאושוויץ. אח"כ המשויכו למרוקו, במרוקו הם לא התעכבו לשם כיבוש, כי מרוקו היתה אצלם רק תחנת מעבר להגיע לארץ

"זה הענין שרצה יצחק - לעורר את האהבה בין המברך והמתברך. ה'חפץ חיים', היה ידוע שהברכות שלו מתקיימות, מפני שהוא אהב כל אחד ואחד מ'ישראל'. לכן בירך מכל הלב".
(גאון יעקב, גליון ד' תשע"ה)

יהודי, ורציני שהברכה שמברך את הבן הצדיק, אותו מצב רוח ישאר לו גם כשמברך אותי, שהוא באמת ירצה לעשות לי טובה וחסד לברך אותי".
"המלך הגוי הבין את הענין הזה, שלפני ברכה חשוב שיהיה רגש של אהבה, לעורר את הרגשות..."

יהלומים מגדולי ישראל

"אין לי מה ללכת להרב שך", השיב רבי אברהם צבי לאבי הילד, "הוא יגיד שזה בכלל לא קשור". אבל האב המשיך להתחנן, ורבי אברהם צבי נכנע להפצרותיו. הוא הלך למרן זיע"א וסיפר לו הכל...

מחילה בתוספת מעטפה | הגאון רבי גדליה הוניגסברג שליט"א - מגזין 'במה'

חלילה, ורפואה שלמה לילד".
איך שסיים מרן זצוק"ל לכתוב, מתקשר האבא לרבי אברהם צבי טובי ושואל בסערת רגשות: "היית אצל הרב?"
- "כן".
- "מתי? עכשיו?"
- "כן".
- "בדיוק התחולל מהפך עצום והוציאו אותי מטיפול נמרץ!"
מצבו של הילד הלך והשתפר וב"ה לאחר מכן חזר לעצמו והתרפא.
כעבור מספר חודשים, בערב פסח, מרן הגרא"מ שך היה מחלק כידוע, מעטפות של צדקה למשפחות נצרות. מרן זצוק"ל קרא לרבי אברהם צבי ואמר לו: "זוכר שסיפרת לי על אברך שהיה לו ילד חולה ואשתו לא יכלה לעבוד? מסתמא גם קשה להם להכניס את יום טוב".
"נכון", אמר רבי אברהם צבי.
"קח מעטפה ותן לו", אמר מרן זצוק"ל.

מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א סיפר לרבינו שליט"א מעשה מופלא עם המון מוסר השכל, בשמו של הגאון רבי אברהם צבי טובי שליט"א.
היה אדם שדיבר לא בדרך כבוד, ולא פעם אחת, כלפי רבינו הגדול מרן הגרא"מ שך זיע"א, שבימים אלה מלאו עשרים שנה להסתלקותו.
ויהי היום, אותו אדם מתקשר לרבי אברהם צבי טובי ואומר: "אני מתחנן לפניך, תיגש דחוף-דחוף לרב שך, הילד חולה ומטופל בבית החולים במצב קשה. עשיתי חשבון הנפש אולי בגלל שדיברת על הרב שך. אני מתחנן לפניך, לך לרב שך ותבקש מחילה".
לא די שבנו היה חולה, האמא הייתה צריכה לשהות עם הילד כל העת ולעזוב את מקור הפרנסה. סיפר רבי אברהם צבי, מה היה לילד? הוא בלע אקונומיקה. אביו הוציא מפיו מילים לא ראויות על הרב שך ובנו בלע בפיו אקונומיקה, ד' ירחם.
אמר לו רבי אברהם צבי: "אין לי מה ללכת, הרב שך יגיד לי שזה לא קשור כלל". אבל אותו אדם המשיך והתחנן על נפשו ועל נפש בנו ורבי אברהם צבי לא יכול היה לעמוד בהפצרותיו. הוא הלך למרן הגרא"מ שך זיע"א וסיפר לו הכל.
אמר לו מרן הרב שך: "מה זה קשור, זה לא בגלל זה". אמר רבי אברהם צבי: "אני מתחנן לראש ישיבה, הוא לא יירגע היהודי הזה".
אמר מרן הגרא"מ שך: "אני אקח דף ועט ותאמר לי מה שאתה רוצה שאכתוב כדי שהוא יירגע".
כתב מרן זצוק"ל: "אני מוחל לפלוני ואין לי שום קפיידא

רבינו שליט"א הראה על כך מהזוהר הקד' שמביא מעשה נורא על אדם שזכה לניסים גדולים ולהינצל ממוות בטוח. שאלו אותו מדוע זכה לכאלה ניסים? אמר שאינו הולך לישון בלא שמוחל למי שציער אותו, ולא די בכך, אלא מאוד משתדל לעשות טובות לאדם שציערו.

(במה' bama.org.il)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

וראו זה פלא! לאט לאט החלו כל ענייניו להסתדר בזה אחר זה. היום, ב"ה, מכהן הוא כרב קהילה בירושלים עיה"ק, מוסר שיעורים וגם כותב ספרים כאוות נפשו. ומתי החלה כל התפנית הזאת?...

צרה ומצוקה שפך את מר ליבו לפני ה', ואמר: "ריבונו של עולם, הלא כל עלייתי לארץ ישראל הייתה בכדי לעשות רצונך. היה לי הכל באמריקה, דירה נאה, קהילה מבוססת, תלמידים ומעריצים, פרנסה בהרחבה וכו', עזבתי את הכל כדי להתפנות מכל עיסוקיי, שאוכל לשבת על התורה ועל העבודה כאן על אדמת ארץ ישראל, ולכתוב חידושי תורה במנוחת הנפש. למה כל זה קורה לי?!"

"ואז", סיפר לי אותו רב, "קלטתי פתאום באיזו טעות אני חי. אני אחליט לקב"ה איך טוב לו שאני אעבוד אותו? אני אתן לו עצות כיצד לסדר את חיי?!"

מאותו רגע שנפלה בו הכרה זו, הפסיק להתפלל לה' שישנה את מצבו, ובמקום זאת עבד להשריש בקרבו, כי כל מה שעובר עליו הוא בהשגחה עליונה והוא לטובה. תפילותיו הפכו מתפילות של בקשות ותחנונים, לתפילות של פיוס והשלמה עם ריבון כל עולמים.

וראו זה פלא! לאט לאט, החלו ענייניו להסתדר בזה אחר זה על הצד היותר טוב, עד שכל דבר וענין שהיה צריך תיקון בא על מקומו בשלום.

היום, ב"ה, מכהן הוא כרב של קהילה מפוארת בירושלים עיה"ק, מוסר שיעורים לפני תלמידים מקשיבים, וגם יושב וכותב ספרים כאוות נפשו - עד ביאת גואל צדק בב"א. ומתי התחילה כל התפנית הזאת? כאשר הגיע להכרה שאת חשבונות שמים הוא ישאיר לשמים. עליו לייקר את הקשר עם הקב"ה בלי קשר למצבו הגופני והרוחני, ובלי קשר לכל מה שעובר עליו כאן בעולם הזה!

(מתוך מאמרו בגיליון 'אספקלריא')

מספר הרה"ג רבי נפתלי שמואל רייך שליט"א, משפיע דישיבת 'תורת דוד', מונסי ניו יורק:

אחד מחשובי הרבנים שליט"א מהעיר מונסי, אותו זכיתי להכיר בהיכרות אישית במשך שנים רבות, שאף תמיד בכל מאודו לחונן את עפר ארצנו ולעלות להשתקע בעיר הקודש והמקדש. זאת היתה שאיפת חייו, שלעת זקנותו יזכה להשתקע בארץ הקודש, וללמוד ולכתוב ספרים על מי מנוחות, באין מפריע. ואכן, לאחר עשרות שנים שניהל ברמה את קהילתו כאן במונסי, הוצעה לו משרת רבנות בירושלים עיר הקודש, בקהילה של עולים חדשים מארצות הברית.

ברגשות מהולים בשמחה עצומה על העלייה לארץ ישראל עם צער הפרידה מבני קהילתו, עלה לארץ הקודש. ברם, תכף מהרגע הראשון שהגיע לארץ, התהפך עליו הגלגל. הכסף שהיה מוכן עבור הדירה, נתקע בדרך בעקבות סיבוכי בירוקרטיה שונים; לגבי משרת הרבנות בקהילה המדוברת, התברר שהיו כמה אי-הבנות בסיכומים ביניהם, והקשה מכל - הוא נתקף לפתע בכאבי גב נוראיים והיה עליו לעבור ניתוח דחוף, ובגלל שעדיין לא הכיר את מערכת הבריאות במקומו החדש ולא ידע לאן לפנות, התעכב הכל, ובינתיים סבל ייסורים נוראים. בקיצור, המעבר לארץ ישראל, שעל פי דרך טבע היה צפוי להתנהל על הצד הטוב ביותר, התהפך בשעת מעשה על פניו, עד כדי כך, שחשב אולי אין לו ברירה אלא לחזור לחוץ לארץ.

סיפר לי אותו רב חשוב, שבהתחלה לא הבין מה קורה, ומתוך

ילד שמתלונן בפני הוריו על המלמד שלו, האם מותר להם לקבל את דבריו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

על ידו. אך לא יתקבל אצלו הדבר אפילו בגדר ספק, ומחויב עדיין להיטיב עם הנידון בכל הטובות שציוותה התורה לשאר אנשים מישראל.

בכלל ו' סעיף י' מסביר ה'חפץ חיים' מהו גדר ההיתר 'לחוש' ללשון הרע [ולא להאמין] - ומבאר, דהיינו לקבל את הדבר בדרך "חשש בעלמא", רק לשמור את עצמו ממנו שלא יגיע לו היזק

כפי האפשר על השני, שאולי לא ראה בדקדוק את כל הפרטים ולא ידע את כל הנסיבות, ובכך לא יעלה בלבו ספק, אלא רק חשש, כדי שידע לנהוג בזהירות.

ב'ביאורים ומוספים' מביאים כאן שאלה מעשית ומצויה בענין איסור קבלת לשון הרע: ילד המספר להוריו דברי גנאי על המלמד שלו, האם מותר להורים להאמין לו, באופן שניכר שסיפר את הדבר כ'מסיח לפי תומו'? תשובה: לקמן כותב ה'חפץ חיים' שכל הנאמנות של 'מסיח לפי תומו' נאמרה דוקא באיסורים דרבנן, אבל בדאורייתא אין נאמנות, ובקבלת לשון הרע שהיא איסור דאורייתא אין נאמנות זו [ואף שהעלה שם שיתכן שלשון הרע שונה משאר מקומות, מכל מקום הסיק שיש להיזהר מלסמוך על כך]. ועל כן, למעשה, יש לנהוג בזה כשאר דברי לשון הרע, ולקבל את דברי הילד רק כדי לחשוש ולברר את הדבר כדי שלא יצא נזק לילד הזה או לאחרים.

לכאורה, גדר הדברים אינו ברור דיו, וב'ביאורים ומוספים' עומדים אכן על נקודה זו - כיצד יוכל האדם להיזהר בדבר זה, שמצד אחד הותר לו לחשוש חשש בעלמא, ומצד שני עליו להיזהר שחשש זה לא יעורר אפילו ספק בלבו? ומביאים שכבר התחבטו בזה האחרונים, ובשו"ת פאת שדך (ח"א סימן כט) כתב שהציע הדברים לפני החזו"א, והשיבו: "מי יוכל לעמוד בזה, אין זה אלא לומדות". וכתב שמוכח מדברי החזו"א שבאמת קשה מאד לעמוד בחילוקים אלו, אלא שלא הכריע למעשה, והוסיף, שאולי לא רצה החזו"א להורות כנגד ה'חפץ חיים', שמאריה סייעה. והגר"ח קניבסקי (מכתב) כתב, שוודאי לא חלק החזו"א על ה'חפץ חיים' בענין זה, ולמעשה יש לנהוג כך, שבדבר שנוגע לו למעשה יש לו לחשוש, ובדבר שלא נוגע לו למעשה, לא

עוד יש שכתבו בזה, שהעצה להיזהר בדבר היא שילמד זכות

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מהו הכלי היחיד מכלי המקדש שעשייתו היא מזהב בלבד?

ראש השנה דף כד

לא תעשון איתי אלוהי כסף ואלוהי זהב

לא תעשון איתי אלהי כסף, ופירש רש"י בא להזהיר על הכרובים, שאתה עושה לעמוד אתי, שלא יהיו של כסף. הכרובים, זה הכלי היחיד שאסור לעשות מכסף, וחייבים לעשותו רק מזהב. נשאלת השאלה, מה נשתנו הכרובים משאר הכלים, אלא המשיך רבי מאיר בהרמת קול, הכרובים מסמלים את התינוקות הרכים, כדברי רש"י (כה יח): "כרובים דמות פרצוף תינוק להם". משום כך היה מקומם על ארון הלוחות, כדי ללמדנו שמוטלת עלינו חובה קדושה לחנך את הילדים שלנו לתורה ולחיי תורה. וכאשר מדובר בתפקיד קדוש זה, חינוך הדור הצעיר, אי אפשר לצאת ידי חובה בקטנות, בפרוטות של כסף או של נחושת, אלא

כאן מוטלת החובה לתת זהב דווקא!

(פרי עמלנו - ווי העמודים)

הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל הגיע לאחד העיירות, וראה את העזובה הגדולה בתלמוד תורה של העיירה, ושאל את תושבי העיירה, למה התלמוד תורה נמצא במצב כזה? אמרו לו, אין לנו כסף, וצרכי עמך מרובים. אבל כשהגיע לבית הכנסת, ראה שהוא בנוי בפאר והדר. בשבת קודש עלה לדרוש קודם קריאת התורה, ואמר להם, בעוד כמה דקות אנו הולכים לקרוא בתורה פרשת תרומה, וברצוני לשאול אתכם חידה, אנו נקרא בפרשת תרומה על כלים רבים שצוה ה' לעשות מזהב, אבל אם אין את הכלי, אמרו חז"ל (מנחות כח:): ואין להם כסף לעשות מזהב, אפשר לעשותו גם משאר כלי מתכות, יש כלי אחד, שאי אפשר לעשותו אלא מזהב, מהו הכלי. כמובן שאף אחד מהקהל לא ידע, אמר להם רבי מאיר, אני אומר לכם, לפני שבועיים בסוף פרשת יתרו קראנו בתורה,

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כמה פעמים 'מוליכים' ו'מביאים' את הלולב בשעת הנענועים?

ובשעת ההולכה מנענעים שלוש פעמים, וכן בשעת ההבאה. ולדעת הרמ"א - מוליכים ומביאים שלוש פעמים לכל צד, ומנענעים את הלולב בשעת ההולכה, וכן בשעת ההבאה. ובשעת הקרבת הלולב בחזרה אל הגוף, רצוי להצמידו לחזה. ובשעה שמנענעים כלפי מטה - יש שנוהגים להפוך את ראש הלולב כלפי מטה, ויש חולקים, וכן ראוי לנהוג, הן על פי ההלכה, והן על פי הקבלה.

[שו"ע תרנא, ט, ג, משנ"ב מב, מד, מו ומוז, ושעה"צ נח; ביאורים ומוספים דרשו, 69, 73 ו-77]

כפי שלמדנו, לאחר אמירת הברכה על ארבעת המינים, מנענעים אותם לארבעת הצדדים, מזרח, מערב, צפון ודרום, וכן למעלה ולמטה. וכך גם בעת אמירת ה'הלל'. נענוע זה, נעשה תוך כדי 'הולכה' ו'הבאה', (או 'העלאה' ו'הורדה' - למעלה ולמטה); דהיינו, הרחקת הלולב מגוף האדם, והקרבתו בחזרה. לדעת השולחן ערוך - מוליכים ומביאים פעם אחת לכל צד,

איזה קול נחשב כ'שיר' של הלולב?

דהיינו, כדי שהכסכוס יהיה ניכר. ואם הלולב מכוסה ב'קורא', יש להסירו לפחות מהעלים התחתונים, כדי לאפשר את הכסכוס. ואין לנענע או לכסכס בחוזקה יתר על המידה, באופן ששידרת הלולב עלולה להישבר. וכן יש להקפיד שבשעת ה'הולכה' לא יפגע ראש הלולב בקיר, הן על פי ההלכה, כדי שלא יפסל, והן על פי הקבלה.

[משנ"ב תרנא, מג; ביאורים ומוספים דרשו, 69, 70, 71 ו-77]

בהמשך לאמור: את נענוע הלולב, יש לעשות בכוח ובתנועה זריזה, באופן שראשי העלים יתנועעו באופן משמעותי, ולא ברפיון ובכבידות, כתנועה של יאוש, כביכול. וכמו כן, בשעת הנענוע, יש 'לכסכס' מעט בעלי הלולב, דהיינו, להקישם זה על גב זה, על מנת להשמיע את קולם; וזהו כביכול השיר וההרננה שהם משמיעים, וכלשון הכתוב "אָז יִרְנְנוּ עַצֵּי הַיָּעַר". ומסיבה זו, מגביהים את שידרת הלולב טפח מעל לראשי ההדסים,

מהו סדר הצדדים בנענועים של ארבעת המינים?

ולדעת האריז"ל, סדר הצדדים שונה, ונחלקו הפוסקים בדעתו: יש אומרים, שהסדר הוא - מזרח, דרום, צפון, מעלה, מטה ומערב; ויש אומרים, שהסדר הוא - דרום, צפון, מזרח, מעלה, מטה ומערב. ונחלקו הפוסקים, אם מותר לציבור לנענע חלקו באופן זה וחלקו באופן זה, או שיש בכך איסור 'לא תתגודדו', שאחד מפירושו הוא - "לא תעשו אגודות אגודות".

[שו"ע תרנא, י, ומשנ"ב מז; ביאורים ומוספים דרשו, 75 ו-78]

לדעת השולחן ערוך ואחרונים נוספים, סדר הצדדים בנענוע הלולב, הוא בסיבוב לימין, דהיינו: מזרח, דרום, מערב, צפון; וכמאמר חכמינו ז"ל: "כל פניות שאתה פונה יהיו לימין", דהיינו, שכאשר יש לאדם אפשרות לפנות לימין או לשמאל, עליו לפנות לשמאל. ואחר כך מנענע למעלה, ולמטה. ובמקום שעומדים בתפילה עם הפנים לכיוון דרום, מערב, או צפון, יש לנענע תחילה לכיוון שאליו מתפללים, ולאחר מכן לנענע לשאר הצדדים בסיבוב לימין.

* לאחר אמירת הברכה על ארבעת המינים, מנענעים אותם לארבעת הצדדים, מזרח, מערב, צפון ודרום, וכן למעלה ולמטה. וכך גם בעת אמירת ה'הלל'.

* בדברי הימים נאמר: "אָז יִרְנְנוּ עַצְי הַיְעָר... הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב... וְאָמְרוּ הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל". וכפי סמיכותם של פסוקים אלו, הנהיגו רבותינו 'לרנן בעצי היער', דהיינו, לנענע את ארבעת המינים באמירת ההלל, באמירת "הודו", ובאמירת "אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָא".

* בעת נטילת ארבעת המינים, יש להחזיקם בידיים, ולא באמצעות כלי, נרתיק, וכדומה. וכמו כן, יש להקפיד שלא יהיה על הידיים דבר החוצץ בינן לבין ארבעת המינים; ובדיעבד, ישוב ויטול ללא ברכה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי שאיבד את חוש הריח - האם רשאי לסכך את סוכתו בסכך שריחו רע?

הקדושה בסכך כזה. ואם הריח הרע הנודף מהסכך הוא בלתי נסבל, הסוכה פסולה מדאורייתא, משום שהצטוונו בתורה: "בְּסֶכֶת תִּשְׁבּוּ", ודרשו חכמים: "תשבו - כעין תדורו", דהיינו שצריך לדור בסוכה כדרך שדרים בבית, ולא ניתן לקיים זאת בסוכה שאינה ראויה לדירה רגילה של בני אדם. ודין זה אמור אף בנוגע לדפנות הסוכה.

[שו"ע תרכט, יד, ומשנ"ב לח; ביאורים ומוספים דרשו, 28-29]

סכך שריחו רע, אסרו חכמינו ז"ל לסכך בו, מחשש שהדבר יגרום ליושב בסוכה לצאת ממנה. ובדיעבד, אם כבר סיכך בהם, אף אם יש בהישג ידו סכך אחר, אינו צריך להחליף את הסכך, ורשאי לשבת בסוכה זו.

ויש אומרים, שדין זה אמור גם לגבי אדם חסר חוש ריח, המכונה 'תִּתְרָן', כיון שצריך שהסוכה תהיה ראויה לכל אדם; ואף אילו הכשרנו את הסוכה, אין זה ראוי לסכך את סוכת המצוה

הלוח היומי

כ"ז בחשוון | רבי מנחם מנדל ב"ר בנימין מנדלזון זצ"ל, רבה של קוממיות, מייסד "תורה ויהדות לעם" ונשיא קרן השביעית

לשיטת רבי אליעזר, ביום זה בשנת אלף תרנ"ח, יבשה הארץ אחר המבול בשנת שש מאות ואחת לחיי נח. יום זה הוא יו"ט במגילת תענית, על ששבה הסולת לעלות על המזבח, מפני שהיו צדוקים אוכלים מנחת בהמה... עד שהוכיחם רבן יוחנן בן זכאי.

יארצייט:

תנ"ז: רבי דוד ב"ר אריה לייב זצ"ל, אב"ד לידא, מגנצא ואמסטרדם. בעל עיר דוד, עיר מקלט ושרביט הזהב.

תפ"ב: רבי משה יקותיאל ב"ר אביגדור קויפמן כ"ץ זצ"ל, בעל לחם הפנים.

תרצ"א: רבי לייבוש מרדכי ב"ר משה זצ"ל, משינאווא.

תש"א: רבי דוד ב"ר שלום יוסף פרידמן הי"ד, האדמו"ר משפיקוב ורבה של פלוישט.

תשמ"ד: רבי מנחם מנדל ב"ר יצחק פרץ כשר זצ"ל, ר"י שפת אמת ובעל תורה שלמה, שו"ת דברי מנחם ועוד ספרים רבים.

תשנ"ט: רבי יעקב ב"ר דוד יצחק לייזער מאנטוורפן זצ"ל, האדמו"ר מפשעווארסק ובעל זכות אבות ועוד.

תשע"ב: רבי מנחם מנדל ב"ר בנימין מנדלזון זצ"ל, רבה של קוממיות, מייסד "תורה ויהדות לעם" ונשיא קרן השביעית.

קיום מצוה בעת מעבר הכביש

כשהיה עומד הגה"צ רבי שמואל הומינר על המדרכה והיה מביט לשני צדי הכביש כדי לבדוק שלא מגיע רכב, היה אומר בשמחה עצומה: "הנני מקיים בזה מצות 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם', ורק אחר כך חצה את הכביש. (מפנקסו של עבד המלך פרק א)

לפני חציית כביש, בעת נסיעה בזהירות, כשחוגרים הגורת במיחות וכשנוטלים תרופה וכו'
נשתדל לכיין לקיים מצות "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם"

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il